

Ο ΔΙΑΓΙΩΓΜΟΣ ΤΟΥ ΣΚΟΠΟΥ (1915)

Τί ώρα φρικτή, φρικτή φαρμακωμένη
ποῦ ἤκουσαν τὸ διωγμὸ ἐκεῖνοι οἱ καυμένοι,
τὸν διωγμὸ σάν ἤκουσαν ὅλοι οἱ Σκοπιανοί
ἐπήρανε τοὺς δρόμους καὶ τρέχαν ὡς τρελλοί.

5' Εβράδυναζε ἡ Κυριακή, ἡμέρωσε Δευτέρα
φαρμακερή καὶ θλιβερή ἦταν κι' αὐτὴ ἡμέρα,
ἐβγήκαν νὰ μαζεύσουνε ὅλους τοὺς παράξ
καὶ ἔτρεχαν ὡς τρελλοί μέσα στοὺς μαχαλάδες.
Δίδουν οἱ ἄνδρες λίρες, γυναῖκες τὰ φλουριά τους
10 δίδουν τὰ ὠρολόγια τους καὶ τὰ διαμαντικά τους,
τὰ πῆραν καὶ τὰ πᾶνε στὸ δικαστήριο,
Θεὲ μ' καὶ Παναγιά μ', ἄχ' τί μαρτύριο.
' Αρχίζουν καὶ κτυποῦνε τὰ ἄγρια θηρία
δέν θέλουν ὠρολόγια οὔτε διαμαντικά.

15' Ἐχασαν τὸν Σιμόπουλο μέσα τὸ μεσημέρι
ὅποιον ἐρώτησαν εἶπαν πῶς δέν τὸν ξεύρει,
ἐπὶ δικαστήριο ἐπῆγαν κ' ἐρώτησαν
εἶπαν πῶς δέν τὸν εἶδαν, πῶς δέν τὸν ἤκουσαν,
μόνον τὸ βράδυ ὁ κόσμος τὸν εἶδαν τὸν Σίμο
20 ποῦ δύο ζανταρμάδες τὸν πῆραν καὶ τὸν πῆγαν ἔξω ἀπ' τὸ χωριό.

~~Δημοσιεύματα Δι' Θρακίαν, ὁλοπαραρτήματα τοῦ Γ. τόμου τοῦ 1931, σφ. 235-240.~~
21. 3916 6 ξεδιειλημένοι οἱ Τούρκοι κομπολαφῆδες σκορπίζοντες εἰς τὸ
ἐξωτερικὸν οὐχὶ εἰς τὸν εὐρωπαϊκόν, ἀλλ' εἰς τὸν ἀνατολικόν, ὅπου εἶναι ἡ
ἐξουσία αὐτῶν, ἀνατίθεται ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ. Ὁ δὲ
ἐξωτερικὸς οὐχὶ εἶναι ἀλλοτρίος, ἀλλ' ἐστὶν ὁ αὐτὸς ὁ Τούρκος.
22. 3917 6 ξεδιειλημένοι οἱ Τούρκοι κομπολαφῆδες σκορπίζοντες εἰς τὸ
ἐξωτερικὸν οὐχὶ εἰς τὸν εὐρωπαϊκόν, ἀλλ' εἰς τὸν ἀνατολικόν, ὅπου εἶναι ἡ
ἐξουσία αὐτῶν, ἀνατίθεται ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ. Ὁ δὲ
ἐξωτερικὸς οὐχὶ εἶναι ἀλλοτρίος, ἀλλ' ἐστὶν ὁ αὐτὸς ὁ Τούρκος.

- ὁ δὲν ἔμοιρο τὸν ἐκάμαν μεγάλη φονικῶ.
Τρίτη μᾶς ἐξημέρωσε μέρα φαρμακερή
κι' ἔρχισαν πάλιν νά τρέχουν μεγάλοι καί μικροί
10 Ἀδῶστε γυναῖκες λίρες κι' ὄχι διαμαντικὰ
25 νά δοῦνε νά χορτάσωμεν τ' ἀνήμερα θεριά.
Τίς χίλιες ὀκτακόσιες τις μαζέψανε τις πᾶν,
ταρρεῖς πῶς εἶνε κόλλυβα νά καίτσουν νά τὸ φᾶν.
Κάθηκε ὁ Παπᾶ Κυριάκος ἡμέρα φανερά
τρέχουν καί τὸν ζητοῦνε μέσα στὸ μαχαλᾶ.
30 Στὸ μαχαλᾶ δὲν εὐρέθηκε οὔτε μέσ' τὸ χωρίο
κρυφὰ τὸ εἶχαν ἀκούσει, ἦταν στὸ δικαστήριο,
ὁ ἔμοιρος φωνάζει βαρεῖά, πολὺ βαρεῖά
κι' ἐμεῖνοι ἐκτυπεῦσαν τὰ πόδια του βαριά.
γιά νά μὴν τ' ἀκούσουν καί τὸν γυρέψουνε
35 γιὰτ' εἶχανε στὸν νοῦν τους νά τὸν καστρέψουνε.
τὸν ἔκουσαν οἱ συγγενεῖς τὸν ἔκουσαν οἱ φίλοι
πῆγαν παρακάλεσαν ἐρώσαν καί κεφάλη, 1
ὁ εἶλεν νά τοὺς δέσσουν καί τὸν γλυτῶσουν;
τοὺς δόσαν πολλές λίρες νά τὸνε ἐσώσουνε.
40 Δὲν θέλουν οὔτε λίρες, δὲν θέλουνε φλουριά
μὲν' θέλουν νά κρατήσουν τὸν εὐτυχὸ παπᾶ.
τὴν ὥρα ποῦ ἐφῆγανε πῆγαν στὴ φυλακὴ
νά τὸν ἀφήσουν ὕμεια τ' ἀδέρφια καί δικοί.
' Εφέντη, σέ παρακαοῦμ', ἡ ὥρα μας περνάει,
45 δόσε τὸν παπᾶ Κυριάκο μας, μονάχος νά μὴ μένη
' Εμεῖνος σάν τὸ ἤκουσε μεσ' ἀπὸ τῆ φυλακῆ

ἐφώναζεν ὁ ἄποιρος σά'νά εἶχε τρελλαθῇ,
«Δέν γίνετ'νά μέ ἀφήσετε ὦ μέσα μοναχά»,
ἰὼ τὴν ζωὴν μου χάνω, ἐγὼ θά τρελλαθῶ,
50 ' Εφέντη, τοὺς παρακαλεῖ, ὡς καὶ τοὺς ποδιαβέσω. »
— Αὐριο τὸν στέλνομε τὸν παπᾶ, στὸ δρόμο θά σᾶς φτάσει.
ὦρα φρικτὴ, ὦρα κακιὰ, ὦρα κατηραμένη
ποῦ ἔμεινε στὴ φυλακὴ στὴ πάνταλασπωμένη.
Ξημέρωσε Τετάρτη κι' ἔξω ἀπ' τὸ χωριό
55 ἐγέμισεν ἀμάξια, Δέν εἶν' ἓνα καὶ δυό
μόν' εἶνε ἑκτακόσια ὅλα γιὰ τὸ Σκοπέ.
Πό δυό καὶ τρεῖς φαμίλιες στὴ κάθε ἀμάξα
διέταζαν καὶ τὰ ροῦχα νά τὰ πᾶν στὴν ἐκκλησιά.
Τριπτόδια καὶ καθέκλες, καθρέπτες καὶ μπορά,
60 σεντούκια ὀλογέματα τὰ πᾶν στὴν ἐκκλησιά.
Γέμισεν ἡ ἐκκλησιά, γέμισαν τριὰ σχολιά
κι' ἀκόμη δέν εὐκαίρωσαν τὸν ἓνα μαχαλά.
Τέλος γεμάτα σπίντια ὅλοι ἀφήσαμε,
ρακιὰ, κρασιὰ, καζάνια δέν τὰ ἐγγίσαμε.
65 Πρόβατα ἀφήσαμε σουρια, ἀγέλες τ' ἀγελάδια,
ῥήκαμ' ἀμπέλια ἀτρύγητα, ῥήκαμ' γεμάτα ἀμπάρια.
Δυό καὶ τρεῖς γειτόνοι πήρανε ἓνα ἀμάξι
καὶ τί θά πρωτοβάλουν ροῦχα καὶ φαγητά;
Τρηές δέν περπατοῦνε, οὔτε μαρά παιδιά,
70 ποιός θά πρωτοκαθήσει ἐπ'άν' στὸν ἀράμπᾶ;
Τὴν δέκα Σεπτεμβρίου ἡμέρα Πέμπτη
μαύρη ἦταν ὅλη καὶ μαῦρος οὐρανός

Τὰ σπῆτια ὅλα ἔτριζαν κι' οἱ πόρτες συχνοκλούσαν
κι' αὐτὰ τὰ παραθύρια ρας ρόνα τους κτυποῦσαν.

75 Τὰ δένδρα ὅλα σέλευαν, θαρρεῖς πῶς ἔτρηνοῦσαν
καί τὰ πουλιά ἐπάνω τους ρᾶς κικροκελαῖδοῦσαν.

— αὖθ' ὅς σ' εἶπες πᾶνς δυστυχοῖ, ποῖόν εὐρὸν θά διαβῇτε;
γεράτα σάν τὰ σπῆτια σ' εἰς κούκ' ἔδ' ὅς βρῇτε.

Μεγαλ' ἀνεμεζάλη, φουρτούνα φοβερή

80 ρᾶς εἶχε ξεριζώσῃ, δέν ἀφῆσε κλωνί.

Μαῦρο σκοτάδι πλάκωσε, ὦρα ἐκτὶ μᾶς φώναζαν

"Νέ φύγετε μέγα ἀπὸ τὸ σκοτό"

Στὴν ἀκρὴ ποῦ ρᾶς βγάζανε, θεὸς ἐλεημερύνῃ!

ρᾶς ἀνάψες μέσ' τὴν καρδιά τὸ πλεῖστο φοβερό κακόνι.

85 Τέσσερες ἀνθρώπους κράτησαν ρᾶ γέλασμα μεγάλο
κι' ἀπ' αὐτὸ χειρότερο σπέν κότερο δέν εἰν' ἄλλο.

Πελοπίδας καὶ Ζηφεύρης καὶ ὁ εὐδαίμων ραῦ

ἦταν καὶ ὁ Ἀριστίδης ὁ Κωνσταντοπούλου ραῦ.

86 γυναῖκες ^{αὐτῶν} τοὺς ἀκαλιόζουν, τοὺς κλαῖνε τὰ παιδιὰ

90 κ' ἐκεῖνοι ἐφώναζουν, δέν θά σ' εἶπες διαῦρε πτιέ,

ὦρα φρικτὴ ὦρα κακιὰ, ὦρα κατηραμένη,

ἀνδρόγυνα ἐχάρησεν, παιδιὰ ἢ εἰμαρμένη,

'ἀλλ' εἶθε γληγορότερον νά τοὺς ἐλευθερώσῃ

ὁ Παντεῖννορας θεὸς κι' ὑπομονὴν νά δώσῃ.

95 Τὴν ὦρα ποῦ ρᾶς βγάζανε τ' ἀράξια εἰς τὴν ἀκρὴ,

τὰ σπῆτια ρας ἐβλέπαμε ρᾶ δακρυσμένα μάτια.

Ἦρ' ἔτι θά γυρίσωμε νά τὰ ξαναῖδοῦμε;

ἢ εἰς τὸ μέρος ποῦ ρᾶς πᾶν τὸν τάφον ρας θά βροῦμε;

- Ἄλλὰ ἀπ' τὰ σπῆτια χειρότερη ἦταν ἡ ἐκκλησιὰ
100 ποῦ τὴν ὦρα ποῦ ἐφεύγαμε ἐγέμισε θηριὰ,
Ἀκόμη δὲν προφθάσαμε & γιὰ νὰ βγοῦμε
καὶ τί ἀκοῦμε; Τὰ θηριὰ κτυποῦνε τὴν καρπὰνα.
Θεὸς μου, δὲς ὑπομονὴν καὶ δύναμιν εἰς ὅλους,
λυπήσου, εὐσπλαχμήσου, ποῦ εἶν' τὰ μικρά στοὺς δρόμους.
105 Γιατί γυναῖκες καὶ παιδιὰ, ἄνδρες, μικροὶ μεγάλοι
στοὺς δρόμους ὅλοι εἰμεθα μαζί μ' ἀνεμοζάλη.
~~Τὴν εἶχαμε ψιὰ βοηθῶ, αὐτὴ μᾶς βοηθεῖ~~
~~στὸ δρόμο ποῦ πηγαίνομε αὐτὴ μᾶς ἀδηγεῖ.~~
Ἐβράδυνασε, ἐνύκτισε καὶ ἀκόμη περπατοῦμε, ἔλ-
λά καὶ κατὰ ποῦ μᾶς πλῆν, ὅλοι μας ἀγνοοῦμε.
Τέλος ἐπερπατούσαμε ἐκώση λίγη ὦρα
110 καὶ βλέπουμε ἀπὸ μακρὰ νὰ φέγγουνε τὰ σπῆτια.
Ἦταν ἡ Γέννα π' ἐφεγγε, ἔλ' ὅταν εἶχε μάθει ~~πῶς ὅλο τὸ~~
πῶς ὅλο τὸ Σκοπὸ περνᾷ τὸ φῶς τῆς εἶχε χάσει.
Ἐξω ἀπὸ τὴν Γέννα μᾶς ἄφησαν διὰ νὰ κοιμηθοῦμε,
ἀλλὰ σ' αὐτὴν δὲν ἄφησαν οὔτε νερό νὰ πιοῦμε.
115 Πρῶτ' ~~πάλιν~~ μᾶς σήκωσαν καὶ δρόμον περπατοῦμε
μέ κόπον καὶ μέ βάσανα Βουνάρ-Χισσάρ περνοῦμε.
Βγήκαν γυναῖκες καὶ παιδιὰ διὰ νὰ μᾶς θρηνηθοῦν,
ἀλλὰ δὲν τοὺς ἐπέτρεψαν οὔτε νὰ μᾶς μιλήσουν,
μόν' ὅταν ἐπερνούσαμεν ἐπαῖψα τὰ βιολιά
120 ~~ἐθαίζαν~~ τὰ νταβούλια μέ γέλοια καὶ χαρά.
Βουνάρ-Χισσάρ ἀφίνουμε καὶ δρόμοι περπατοῦμε
τὰ πόδια μας ἀρχίσανε πάλιν νὰ σταματοῦνε.

- Τέλος μᾶς σταματήσανε, λίγο ψωμί νά φᾶμε
καί πάλιν μέ τέ δάκρυα στόν ὁρόμον μας νά πᾶμε,
125 Περνοῦμε ὁρόμους ἀρκετόν τέ πόδια μας θρηνοῦμε
καί εἰς τὰς τρεῖς τῆς νυκτός μᾶς ἄφισαν νά κοιμηθοῦμε.
Γιά στρώμα εἶχαμε τήν γῆ, τέ χόρτα μαζιλάρι,
τό οὐρανὸ γιά πᾶπλωμα, τὸν Χέροῦ νά μᾶς πάρη.
Πρῶτ' πάλι μας σήκωσαν πάλιν οἱ ζανταρμάδες
130 τ' ἀμάξια ἐχωρίσανε εἰς τέσσερες μαχαλᾶδες.
Γιά νά τέ βάλουν στή σειρά τ' ἀμάξια ὅλα,
μεγάλη ζάλη γίνεται, πολλὰ κακὰ θά φέρουν.
Πάλιν τ' ἀμάξια ἄρχισαν ὅλα νά προχωροῦνε,
γυναῖκες καί πολλὰ παιδιὰ ἄρχισαν νά πατοῦνε.
135 Ἄλλη γυναῖκα φώναζε, ἄλλο παιδί θρηνοῦσε,
ἄλλο ἀμάξι ἐπεφνε κόδια καί προχωροῦσε.
Μητέρα γύρευε παιδί, καί τό παιδί ρητέρα,
πικρές φωνές κάθε στιγμή γεμίζαν τό ἄερα.
Μιά ρητέρα δυστυχῆ εἶχε παιδί στά στήθη,
140 τήν πῆρ' ὁ ὕπνος ὁ γλυκὸς κα' αὐτὴ ἀπεκοιμήθη,
τ' ἀμάξι ἐπροχώρησε κι αὐτὸ ἔπεσε κάτω
ἀμέσως καί τό δυστυχὸ βρῆκε τὸν μαῦρο τάφο.
Θέε μου, δὲς' μας ὑπομονή, κι' οἱ ἀμαζάδες εἰν' ἑρριά
καί δέν ἀκοῦν' οὔτε τοὺς ζανταρμάδες.
145 Ἀρχίσανε ὅμως καί αὐτοὶ ζυλο νά τοὺς τραβοῦνε
καί τέ ἀμάξια ἄρχισαν πάλιν νά σταματοῦνε.
Τέλος πάλιν βόλανε τ' ἀμάξια στή σειρά,
τὸν ὁρόμον πάλιν πήραμε γυναῖκες καί παιδιὰ.

- ' Από θωρακικά χωριά περνούσαμε από μέσα
 150 καί όλοι μας περιγελούσανε καί όλοι μας γελούνε.
 Τέσσερες νύκτες περάσαμε μέσα στη έρημία,
 τήν πέμπτη νύκτα μας είπανε τά πᾶρ' εἰς πολιτεία.
 Τήν πέμπτη νύκτα ἤταν αὐτό, ἐφθάσαμε εἰς Τσόβλοχ
 διαταγή ὅπως φρικτή νά πᾶμε ἀπ' ἄλλον ὁρόν.
 155 Τόν ὁρόν μας ἀλλάξανε, σέ ἔρηρον μας πᾶνε
 κι' ὦρα τρεῖς τῆς νυκτός σταματήσαμε νά φᾶμε.
 ' Αφοῦ δέ πάλιν φάγαμε, πέφτουμε νά κοιμηθοῦμε
 μέ πίκρες καί μέ βάσανα τά σπῆτια μας ξεχνοῦμε.
 Πρῶτ' πάλιν μας σήκωσαν, μας βάλαν στή σειρά,
 160 μας λέν ὅτι τό βράδυ νά πᾶμε στή 'Ηρακλεία,
 Μιά μέρα ἐπεράσαμε χωρίς χωριό νά διοῦμε,
 σταμάτησαν τά πόδια μας ὁρῶν νά περπατοῦμε.
 Τέλος τό βράδυ φθάσαμε εἰς τήν 'Ηράκλεια,
 ἀλλά καί ἐκεῖ πᾶς μου, εἶνε πέντε χωριά.
 165 Σοφίδες, Ἰγία, Στέφανος, Τουρλιά καί Σαρακόβι
 μαζί ἦταν καί τό ἔκεπαστό, μιά τύχ' εἴχαρ' όλοι.
 Περάσαμε κι' ἀπό ἐκεῖ καί ὁρόν¹ περπατοῦμε
 καί εἰς Σουλτάν-Τσιφλίκ μας ἔφεραν ὅπου καί κατοικοῦμεν.
 Στήν ἔρηρον μας ἀπλώσανε, στό κῦμα τῆς θαλάσσης,
 170 τρομάζον τό ἀπέραντο νερό νά τό κυτᾶζης.
 Θάλασσα, ποῦ ὅλα τά νερά καί τά ποτάμια πίνεις,
 πῶς τά δάκρυά μας πλατύτερη νά γίνης !
 Δύο τρεῖς ἡμέρας ἤμεθα στήν ἔρηρον ἀπλωμένοι
 κατόπι εἰς γιανουρτχανάδες μπήκαμε οἱ καυμένοι.

1 Χωριό παραθαλάσσιο μερᾶς Σηλυβρίας κατ' Ἡρακλείαν. 2 Κίρια πρὸ ἑ-
 μαυρῶν καὶ ἀπὸ τῶν γὰρ γιανουρία.

- 175 " Άλλους τούς πᾶν' εἰς Ὀρουρῶζα τσιφλίκη με μαῦρα δάκρυα
καί οἱ πλούσιοι ἠύραν σπῆτα στήν Ἡράκλεια
Ἐδῶ ποῦ ρᾶς ἐφόρανε ἐτάζανε ψωμί
καί οἱ ἄνθρωποι δέν ἔδωσαν ψωμί οὔτε βουκιά.
Γιά ὅρκο ρᾶς ἐδόσανε τήν κάθε ριά ψυχή,
180 τριάκόσια δράμα στάρι καί ὄχι ψωμί.
Πέρνουνε οἱ γυναῖκες τά ροῦχα τά καλά
κρυφά πᾶνι νά τά πουλήσουν μέσ' τήν Σηλυβριά.
Εἶθε ὁ Παντοδύναμος νά ρᾶς ἐλευθερώση
μικρή μεγάλη καί ἄποιρη καρδιά νά ἡραρώση.
185 Γιατί εἶνε μέγας ὁ Θεός αὐτά ποῦ μελετᾶμε:
"Ἦλιε μέ χρόνους μέ καιρούς πάλιν εἰκά μας θάνα"
Εἰς τό Σουλτάν-Τσιφλίκ κατήσαμε πενήντα ὀκτώ ἡμέρες,
ἔπειτα ἦλθε ὁσταγή νά χορίσμε ὁ κατ' ἕνας.
"Άλλους τούς πᾶν' εἰς Ἡράκλεια καί ἄλλους εἰς Τσορλοῦ
190 καί ἄλλους μέ βακέρια τούς πᾶν' στ' ἀντικρυνά.
Σουλτάν-Τσιφλίκ ἀφήσαμε, γλυτόσαμε τήν πεῖνα
ἔξω ἀπό τήν Τσορλοῦ φτάσαμε ρᾶς κάνουν καραντίνα.
Ἡ καραντίνα ἦτανε δύο ὥρες μακρυά
ξεφόρτωσαν τά ροῦχά μας ρᾶς στή ἔρημιά.
195 Στήν Τσορλοῦ ὅλοι ἔτρεχαν ἁμάξια γιά νά βροῦνε,
τά ροῦχα νά φορτώσουνε γιά νά μή βραδυναστοῦνε.
Ἀλλά πολλοί ἐξημερώθησαν ἐκεῖ στή καραντίνα,
τούς ἔδερνε τό κρύο, ἡ βροχή, τούς ἔδερνε ἡ πεῖνα.
Ἡ καραντίνα ἐγείνε χωρίς καρδιά ἀρρώστια
200 μόνον νά ρᾶς παιδεύουνε, γιά νά ρᾶς πάρουν γρόσια.

Μέ πίκνες καί μέ βόσσανα, μέ δάκρυα καί πεῖνα,
ὅλα τά χωριά ἐπέρασαν ἀπό τήν καραντίνα!
Τέλος μᾶς ἐρίζανε ὅλους μεθ' τήν Τσόβλου,
κανέναν δέν τόν ἐμελε γιό νά μᾶς πᾶν' ἄλλου.

205 Τά σπῆτια ὅλα γέμισαν, τά μαγαζιά, σχολεῖτα,
ἐγέμισαν οἱ δρόμοι ὡς καί ἡ ἐκκλησία.
Τούς δρόμους ὅλους τρέχουν, τά ροῦχά τους πωλοῦν
παράδες γιό νά πάρουν, ψωρί διά νά βροῦν.
Τ' ἄλευρι δέκα γρόσια ἔχει ἡ ὀκᾶ

110 κ' ἐκεῖνος τό πωλοῦνε μέ τόν βεσικᾶ.¹
Τήν μέρα ἕνα τα² γῆν³, εἰδούν μισή ὀκᾶ.
μᾶς πέρνουν δύο γρόσια στή κάθε βάρικιά,
γιατί πολλοί ἀπέθνησκον στούς δρόμους ποῦ γυμνεύσαν,
ἀπό τήν πεῖνα ἐπεφταν καί ἄλλοι λιγοθυμοῦσαν.

115 Χωρίς θυριάρα καί κερί, χωρίς παπᾶ τούς θάφταν,
γυναῖκες τούς σηκῶνε καί μοναχές τούς σκάπτουν.
Τσόβλου σκληρή, Τσόβλου πικρή, Τσόβλου φαρμακερή!
Ἐχώρισες ἀδέλφια, μητέρα ἀπ' τό παιδί!
Γιατί πολλοί ἀπόθαναν ἀπό τό κρύο καί ἀπό τήν πεῖνα

120 κί ὅλοι ἐφευγαν μακριά νά βροῦν ἐλευθερία.
Οἱ πλούσιοι ἔταξαν παράδες καί ἐπέρασαν βεσικᾶ
καί οἱ πτωχοί ἐπούλησαν τά ροῦχα στά τσαρ³σιά,
ἄλλοι ξέφυγαν στήν Πόλ^η καί ἄλλοι στά Ἑλληνικά
κι' ἄλλοι στήν Ρουμανία νά φᾶν' χορταστικά.

ὑπό Σκοπιανῆς κόρης

1 λ.τ. βελτίον 2 λ.τ. διτηρέσιον. 3 λ.τ. Ἀγορά.

Ἡ λυγερή.

1 Πάνε κοπέλλες στό χορό, πάνε στὰ παναγύρια,
καί μιὰ κοπέλλα λυγερή κλαίει κι' ἀναστενάζει,
Ἢ μάννα της τήν ἔλεγε, γλυκιά τήν κουβεντιάζει,
"Σήκω ν' ἀλλάξης λυγερή, νά βάλῃς τὰ καλά σου,
5 κι' αὖντε νά σύρῃς τόν χορό, τραγούδια ν' ἀραδιάσῃς.
-Δέν θέλω γώ μάννα μ', χοροί, οὔτε καί παναγύρια
μόνε τὰ μαῦρα νά ντυθῶ, καλογῆρά νά γένω,
τάζω κερὶ στή Παναγιά καί στὸν ἅγιον Νικόλα
τό πουλί που ἀγαπῶ νά μέ τό στείλῃ τώρα.

Σκοπός.

1 Ἔλα βαρκοῦλα μ', πάρε με
καί στήν ἀγάπη μ' πάνε με,
νά πᾶν νά δοῦν τὰ μάτια μου
πῶς τὰ περνάει ἡ ἀγάπη μου
5 μή τύχει ἄλλου κι' ἀγάπησε
κ' ἐμένα μέ παράτησε.